

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до Проекту Закону України “Про розвиток бджільництва та захист бджіл”

Зміст положення (норми) чинного законодавства	Зміст проекту акта
Закон України “Про бджільництво”	Проект Закону України “ Про розвиток бджільництва та захист бджіл ”
Цей Закон регулює відносини щодо розведення, використання та охорони бджіл, виробництва, заготівлі та переробки продуктів бджільництва, ефективного використання бджіл для запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення, інших видів запилювальної флори, створення умов для підвищення продуктивності бджіл і сільськогосподарських культур, забезпечення гарантій дотримання прав та захисту інтересів фізичних і юридичних осіб, які займаються бджільництвом.	Цей Закон регулює відносини щодо розведення, використання та охорони бджіл, виробництва, заготівлі, переробки та реалізації продуктів бджільництва, ефективного використання бджіл для запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення, інших видів запилювальної флори, створення умов для підвищення продуктивності бджіл і сільськогосподарських культур, використання бджіл та продуктів бджільництва у профілактиці та лікуванні захворювань людини , забезпечення гарантій дотримання прав та захисту інтересів фізичних і юридичних осіб, які займаються бджільництвом.
Розділ І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	Розділ І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
Стаття 1. Визначення термінів	Стаття 1. Визначення термінів
У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:	У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:
аборигенні (місцеві) бджоли – породи і популяції бджіл, які з давніх часів населяють певну територію і виникли тут у процесі еволюції;	аборигенні (місцеві) бджоли – підвиди і популяції бджіл, які тривалий час населяють певну територію, на якій вони виникли у процесі еволюції;

НОРМА ВІДСУТНЯ	акт обстеження пасіки – документ, що засвідчує результати обстеження пасіки та/або ветеринарно-санітарний стан бджолиних сімей;
апітерапія – лікування та профілактика захворювань за допомогою продуктів бджільництва;	апітерапія – метод профілактики та лікування захворювань людини із застосуванням апіпрепаратів, розроблених на основі продуктів бджільництва, їх стандартизованих субстанцій та методу апітоксинотерапії (бджоловжалення);
НОРМА ВІДСУТНЯ	апітоксинотерапія (бджоловжалення) – метод апітерапії для профілактики та лікування захворювань людини з використанням бджолоїної отрути (апітоксину);
НОРМА ВІДСУТНЯ	апітуризм – один із видів аграрного (сільського) туризму, що передбачає відвідування або тимчасове перебування на пасіці та/або використання методів апітерапії;
НОРМА ВІДСУТНЯ	ареал (розселення) бджіл – територія поширення певної систематичної групи (раси, підвиду, виду, популяції, породи) медоносних бджіл;
бджільництво – галузь сільськогосподарського виробництва, основою функціонування якої є розведення, утримання та використання бджіл для запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення і підвищення їх урожайності, виробництво харчових продуктів і сировини для промисловості;	бджільництво – галузь сільського господарства, яка забезпечує розведення, утримання та використання медоносних бджіл для запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення, підвищення їх урожайності, збереження біорізноманіття флори, виробництво та переробку продуктів бджільництва для їх подальшого використання у промисловості, виробництві харчових продуктів;
бджолина матка – самка, яка забезпечує відтворення бджолоїної сім'ї;	бджолина матка – самка у бджолоїній сім'ї, яка забезпечує її відтворення;
НОРМА ВІДСУТНЯ	бджола медоносна (<i>Apis mellifera</i> L.) – вид роду Бджоли (<i>Apis</i>), родини Бджолині (<i>Apidae</i>), ряд

	перетинчастокрилі (Hymenoptera), класу Комахи (Insecta), який живе сім'ями з однією плодючою самкою та використовується людиною у галузі бджільництва;
бджолина сім'я – цілісна біологічна одиниця, яка складається з однієї бджоломатки, 15-60 тисяч у середньому робочих бджіл та приблизно двох тисяч трутнів;	бджолина сім'я – цілісна біологічна одиниця, виду (<i>Apis mellifera</i> L), яка складається з однієї бджоломатки, декількох десятків тисяч робочих бджіл, декількох тисяч трутнів, між якими існує тісний взаємозв'язок, що забезпечує їх життя та відтворення;
НОРМА ВІДСУТНЯ	бджолина отрута (апітоксин) – речовина, що виділяється отруйними залозами робочих бджіл;
НОРМА ВІДСУТНЯ	бджолине обніжжя (пилкок квітковий) – суміш квіткового пилку, що зібрана та сформована бджолами у грудочки (з додаванням нектару та секретів кормових залоз) в кошиках третьої пари ніг для перенесення у гніздо, як білковий корм та сировина для виробництва перги;
НОРМА ВІДСУТНЯ	бджолиний пакет – штучно створена нова бджолина сім'я, як повноцінна біологічна одиниця, з метою подальшої реалізації;
НОРМА ВІДСУТНЯ	бджолиний розплід – сукупність яєць, личинок і лялечок у комірках стільників;
НОРМА ВІДСУТНЯ	бонітування бджолиних сімей – оцінка продуктивних і племінних якостей бджолиних сімей і визначення на її основі класності бджолиних сімей з метою подальшого їх використання;
НОРМА ВІДСУТНЯ	бортне угіддя – це група вуликів-когод та/або бортей, які розташовані на земельній ділянці у лісистій місцевості та обслуговуються бортником;
НОРМА ВІДСУТНЯ	бортник – фізична особа, яка займається бортництвом;

НОРМА ВІДСУТНЯ	бортництво – метод бджільництва, який є елементом нематеріальної культурної спадщини України, за якого бджолині сім'ї утримують у бортах (бортних деревах) та/або вуликах-колодах з метою збирання та переробки продуктів бджільництва, апітуризму і збереження даного методу бджільництва;
НОРМА ВІДСУТНЯ	борт (бортне дерево) – виготовлене з використанням традиційних технологій та інструментів стаціонарне нерозбірне житло бджіл у стовбурі дерева;
засоби захисту бджіл – імунобіологічні, біологічні, рослинні, хімічні, хіміко-фармацевтичні та інші ветеринарні препарати, що використовуються у бджільництві;	ветеринарний лікарський засіб для бджіл – будь-яка речовина (субстанція) чи комбінація речовин (субстанцій) із заявленою властивістю лікування чи профілактики хвороб бджіл або будь-яка речовина (субстанція) чи комбінація речовин (субстанцій), що може застосовуватися для бджіл з метою відновлення, коригування чи зміни фізіологічних функцій, виявляючи фармакологічну, імунологічну чи метаболічну дію, або з метою встановлення діагнозу;
бджолиний віск – органічна сполука, яка виділяється восковими залозами бджіл і використовується для будівництва стільників, запечатування комірок з медом і розплодом;	віск бджолиний – суміш речовин природного походження, яка виділяється восковими залозами бджіл і використовується ними для будівництва стільників, запечатування комірок з медом і розплодом;
вощина – штучно виготовлені тонкі воскові листки відповідного розміру з відтисненими на них основами комірок;	вощина – штучно виготовлений лист з бджолиного воску із відтисненими основами комірок з обох боків, яка слугує основою для побудови майбутніх бджолиних стільників;
НОРМА ВІДСУТНЯ	вулик – розбірне житло, виготовлене людиною, для утримання медоносних бджіл;
НОРМА ВІДСУТНЯ	вулик-колода (колода) – виготовлене із стовбура дерева нерозбірне житло бджіл;

НОРМА ВІДСУТНЯ	генотип бджіл – сукупність генів однієї особини бджолиної сім'ї, які зумовлюють спадкові властивості організму;
НОРМА ВІДСУТНЯ	генофондне господарство у сфері бджільництва – це суб'єкт племінної справи, який спеціалізується на розведенні та збереженні бджолиних сімей місцевих (аборигенних) порід (популяцій), які є джерелом генетичного матеріалу для селекції;
НОРМА ВІДСУТНЯ	гніздо бджіл – сукупність воскових стільників та міжстільникового простору, де відбувається життєдіяльність бджолиної сім'ї;
ентомофільні рослини сільськогосподарського призначення – рослини, які запилюються комахами;	ентомофільні рослини сільськогосподарського призначення – рослини, які культивуються у сільськогосподарському виробництві та запилюються комахами;
НОРМА ВІДСУТНЯ	журнал пасіки – особистий обліковий документ в паперовому та/або електронному вигляді для запису необхідних показників та/або технологічних операцій та іншої інформації на пасіці;
НОРМА ВІДСУТНЯ	загибель бджіл (бджолиних сімей) від пестицидів та/або агрохімікатів – встановлення факту (на основі лабораторних досліджень чи експертного/фахового висновку) загибелі бджіл внаслідок потрапляння пестицидів та/або агрохімікатів в організм бджіл, бджолине гніздо (стільники, розплід, корми) у кількостях, що перевищують допустимі норми та/або стало причиною їх загибелі;
НОРМА ВІДСУТНЯ	зимівля бджіл – період у житті бджолиної сім'ї, який характеризується утворенням клуба бджіл та довготривалим станом спокою;

НОРМА ВІДСУТНЯ	зимівник – спеціальне приміщення для утримання бджолиних сімей у період зимівлі;
НОРМА ВІДСУТНЯ	інструментальне (штучне) осіменіння бджолої матки – введення сперми трутнів в статеві шляхи бджолої матки інструментальним способом;
НОРМА ВІДСУТНЯ	клуб бджіл – ущільнене, кулясте розташування бджіл у гнізді (фізіологічний стан бджолої сім'ї) при пониженій температурі навколишнього середовища та в зимовий період;
НОРМА ВІДСУТНЯ	кормові ресурси бджільництва – дикорослі та/або культурні медоносні (медодайні) та/або пилюконосні (пилюкодайні) рослини на певній території;
НОРМА ВІДСУТНЯ	кочова пасіка – пасіка або частина пасіки, яку переміщують до медоносних (медодайних) угідь для отримання (виробництва) продуктів бджільництва та запилення ентомофілних рослин;
НОРМА ВІДСУТНЯ	масова загибель бджіл (бджолиних сімей) – наявність великої кількості (не менше сотні) мертвих бджіл перед вуликами чи у гніздах, настання різкого стану відсутності робочих бджіл за наявності кормів, розплоду і матки, або їх загибелі;
НОРМА ВІДСУТНЯ	маточник – тип комірки на стільнику, зроблений бджолами для виведення бджолої матки;
НОРМА ВІДСУТНЯ	маточне молочко бджолої – суміш секретів верхньощелепних та підглоткових залоз робочих бджіл, що призначена для годівлі личинок та маток;
НОРМА ВІДСУТНЯ	мед – натуральний солодкий продукт, що вироблений бджолами внаслідок змішування нектару рослин або/та паді з секретами кормових залоз, з подальшою

	ферментацією, зневодненням та запечатуванням у стільники;
НОРМА ВІДСУТНЯ	медова продуктивність бджолої сім'ї – кількість меду, яка вироблена бджолою сім'єю за сезон, виражена у кілограмах;
НОРМА ВІДСУТНЯ	медозбір (медозбірний період) – період, під час якого бджолої сім'ї збирають нектар, квітковий пилок і падь в радіусі льоту до 10 кілометрів;
НОРМА ВІДСУТНЯ	медоносні (медодайні) рослини – квіткові рослини, з яких бджоли збирають нектар та/або квітковий пилок;
НОРМА ВІДСУТНЯ	медоносні (медодайні) угіддя - земельні ділянки на яких ростуть медоносні (медодайні) і пилюконосні (пилюкодайні) культури або дикорослі рослини;
НОРМА ВІДСУТНЯ	медопроductивність рослин – кількість нектару, що виділяється рослинами, виражена у кілограмах меду на один гектар;
НОРМА ВІДСУТНЯ	напій медовий – напій, який виготовлено з використанням меду, як основної або допоміжної частини продукту;
НОРМА ВІДСУТНЯ	нектар – цукриста рідина, яку виділяють квіткові рослини для приваблювання комах-запилювачів;
НОРМА ВІДСУТНЯ	нуклеусний вулик – спеціальний вулик, призначений для утримання одного або декількох нуклеусів;
НОРМА ВІДСУТНЯ	павільйон для бджіл – закрите стаціонарне або мобільне приміщення для утримання бджіл;
НОРМА ВІДСУТНЯ	падь – цукристі виділення комах, які харчуються соками рослин, або солодка рідина (медяна роса), що виділяється на листках чи хвої деяких видів рослин, які збирають бджоли як вуглеводний корм;

НОРМА ВІДСУТНЯ	пасіка – це група вуликів з бджолиними сім'ями, які утримуються у будь-якому облаштованому місці, де також можуть розміщуватися спеціалізовані будівлі, реманент та устаткування;
НОРМА ВІДСУТНЯ	пасічний будинок – мобільне чи стаціонарне приміщення, у якому живе та/або працює пасічник (бджоляр);
пасічник – фізична особа, яка займається утриманням та розведенням бджіл, виробництвом і первинною переробкою продуктів бджільництва;	пасічник (бджоляр) – фізична особа, яка займається утриманням та розведенням бджіл, виробництвом і переробкою продуктів бджільництва (для особистого використання та/або реалізації) та використанням бджіл для запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення;
паспорт пасіки – документ про ветеринарно-санітарний стан бджолиних сімей, виданий власнику пасіки центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини;	паспорт пасіки – документ, виданий центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, власнику пасіки в якому зазначаються місце розташування пасіки (адреса та/або географічні координати), її власник, кількість бджолиних сімей, терміни і характер проведених ветеринарних обробок з метою профілактики, лікування та діагностики хвороб бджіл;
НОРМА ВІДСУТНЯ	перга (бджолиний хліб) – ущільнене та залите медом бджолине обніжжя у комірках стільника, що пройшло природну ферментацію та використовується бджолами як білковий корм;
перевезення (кочівля) пасік – вивезення пасік на медозбір і запилення ентомофільних рослин;	перевезення (кочівля) пасіки – переміщення пасіки або частини пасіки до медоносних (медодайних) угідь для отримання продуктів бджільництва та/або запилення

	ентомофільних сільськогосподарських культур, або інших технологічних потреб;
НОРМА ВІДСУТНЯ	період льоту бджіл – світла частина доби (від сходу до заходу сонця), під час якої бджоли здійснюють льотну діяльність;
НОРМА ВІДСУТНЯ	пилконосні (пилкодайні) рослини – квіткові рослини, з яких бджоли збирають лише квітковий пилок;
НОРМА ВІДСУТНЯ	платформа для перевезення бджіл – мобільна установка відкритого типу для перевезення і утримання бджіл під час кочівлі;
НОРМА ВІДСУТНЯ	племінна бджолина матка – матка виведена від племінної бджолиної сім'ї і спарована з племінними трутнями, яка стійко передає кращі якості потомству;
племінна бджолина сім'я – високопродуктивна сім'я чистопорідних бджіл, яка стійко передає потомству свої породні ознаки;	племінна бджолина сім'я – високопродуктивна сім'я, що має племінну (генетичну) цінність і може використовуватися в селекційному процесі відповідно до програм селекції;
племінна пасіка – пасіка, призначена для розмноження, поліпшення та виведення бджіл певної породи, збереження існуючого генофонду бджіл;	племінна пасіка – це суб'єкт племінної справи, що займається виробництвом племінних (генетичних) ресурсів у бджільництві, збереженням, поліпшенням та виведенням бджіл районованих порід (популяцій);
племінний бджолорозплідник – племінне бджільницьке підприємство, спеціалізоване на виведенні бджолиних маток і формуванні бджолиних сімей на продаж;	племінний бджолорозплідник – це суб'єкт племінної справи, який спеціалізується на виробництві та реалізації бджолиних маток, бджолиних пакетів та бджолиних сімей районованих порід (популяцій) бджіл;
НОРМА ВІДСУТНЯ	племінний завод з бджільництва – це суб'єкт племінної справи, який займається поліпшенням породних і продуктивних якостей бджолиних сімей районованих порід (популяцій), виведенням нових породних груп, типів, ліній, які виділяються комплексом господарсько-

	корисних ознак і властивостей, а також виробництвом та реалізацією племінних (генетичних) ресурсів;
НОРМА ВІДСУТНЯ	племінні трутні – самці, які виведені від племінних сімей;
НОРМА ВІДСУТНЯ	популяція бджіл – сукупність бджолиних сімей, що займають обмежений ареал та відносно ізольовані від інших популяцій даного виду;
порода бджіл – цілісна група бджолиних сімей спільного походження зі сталими характерними біологічними ознаками, яка склалася у процесі природного та штучного добору, поширена на території з певними кліматичними та медозбірними умовами;	порода бджіл – цілісна група бджолиних сімей спільного походження, яка має генетично обумовлені стабільні характеристики, що відрізняють її від інших груп сімей, стійко передають їх потомкам та є результатом діяльності людини;
продукти бджільництва – продукти, одержані завдяки збиральним і фізіологічним властивостям бджіл (мед, віск, бджолине обніжжя, перга, прополіс, маточне молочко, бджолина отрута, трутневий гомогенат), а також самі бджоли;	продукти бджільництва – продукти, отримані завдяки фізіологічним властивостям бджіл (мед, віск бджолиний , бджолине обніжжя (пилок квітковий), перга, прополіс, маточне бджолине молочко, бджолина отрута (апітоксин), трутневий гомогенат), побічні продукти отримані внаслідок життєдіяльності бджолиної сім'ї, а також бджолині сім'ї чи їх окремі особини;
НОРМА ВІДСУТНЯ	продуктивність бджолиної сім'ї – кількість продуктів бджільництва, отриманих від однієї бджолиної сім'ї за певний період часу;
НОРМА ВІДСУТНЯ	прополіс – це клейка смолиста суміш речовин, яка має антимікробні властивості та формує імунітет бджолиної сім'ї, зібрана бджолами з бруньок, листя, стебел рослин і перероблена для заклеювання щілин у своєму житлі, покриття його стінок, комірок стільників тощо;
НОРМА ВІДСУТНЯ	реманент пасічний – сукупність предметів (інструменти, механізми, пристрої та інше обладнання), що використовуються у бджільництві;

НОРМА ВІДСУТНЯ	рій – нова бджолина сім'я, утворена внаслідок роїння;
робоча бджола – самка з недорозвиненими статевими органами, яка запилює рослини, збирає нектар, пилок і виробляє продукти бджільництва;	робоча бджола – самка з недорозвиненими статевими органами, що немає здатності до відтворення, яка виконує всі роботи з підтримання життєдіяльності бджолиної сім'ї, збирає корми (нектар, пилок, падь), сировину для виробництва прополісу, виробляє продукти бджільництва та запилює рослини;
НОРМА ВІДСУТНЯ	роїння – природній спосіб розмноження бджолиних сімей;
НОРМА ВІДСУТНЯ	селекційна зона – територія, радіусом не менше 20 кілометрів, навколо суб'єктів племінної справи бджільництва, які мають відповідний організаційно-правовий статус;
племінне свідоцтво (сертифікат) – документ встановленої форми, який підтверджує якість племінних бджіл;	сертифікат племінних (генетичних) ресурсів бджільництва – документ установленої форми про походження, продуктивність, тип та інші якості племінних (генетичних) ресурсів бджолиних сімей, складений на основі даних офіційного обліку;
НОРМА ВІДСУТНЯ	стаціонарна пасіка – пасіка, яка перебуває упродовж усього пасічницького сезону на одному місці;
стільники – бджолині будівлі з воскових комірок, призначені для вирощування потомства, розміщення кормових запасів і бджіл;	стільник – будівля бджіл з виділеного ними воску комірок, призначена для забезпечення життєдіяльності бджолиних сімей (вирощування потомства, розміщення кормів тощо);
НОРМА ВІДСУТНЯ	суб'єкт племінної справи у бджільництві – власники племінних (генетичних) ресурсів, або суб'єкти господарювання, що внесені до державного реєстру суб'єктів племінної справи (племінний завод, племінний бджолорозплідник, племінна пасіка і генофондне господарство);

товарна пасіка – пасіка, призначена для одержання продуктів бджільництва;	товарна пасіка – пасіка, призначена для одержання продуктів бджільництва та/або використання бджіл для запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення;
трутень – самець бджоломатки;	трутень – самець у бджолиній сім'ї;
НОРМА ВІДСУТНЯ	хвороба бджіл – патологічний стан бджоломатки, спричинений різною етіологією, у тому числі виникненням у бджоломатки інфекцій та інвазій з клінічними та патологічними проявами або без них, що викликані одним або кількома збудниками хвороби;
НОРМА ВІДСУТНЯ	шляхи льоту бджіл – повітряні траси льоту бджіл над поверхнею землі;
НОРМА ВІДСУТНЯ	штучна основа щільника – основа майбутніх бджолиних щільників, яка штучно виготовлена з тонких пластикових, чи іншого матеріалу, листів відповідного розміру з сформованими з обох сторін основами комірок;
НОРМА ВІДСУТНЯ	ящик-пакет для бджіл – спеціальна конструкція, що забезпечує короткотривале утримання малочисельних бджолиних сімей/відводків та/або транспортування.
<p>Стаття 2. Законодавство України про бджільництво</p> <p>Законодавство України про бджільництво базується на Конституції України та складається з цього Закону, законів України “Про захист рослин”, “Про ветеринарну медицину”, “Про племінну справу у тваринництві”, “Про тваринний світ”, “Про рослинний світ”, “Про безпечність та якість харчових продуктів” та інших нормативно-правових актів.</p>	<p>Стаття 2. Законодавство України про бджільництво</p> <p>Законодавство України про розвиток бджільництва та захист бджіл базується на Конституції України та складається з цього Закону, законів України “Про захист рослин”, “Про ветеринарну медицину”, “Про пестициди та агрохімікати”, “Про племінну справу у тваринництві”, “Про тваринний світ”, “Про рослинний світ”, “Про безпечність та якість харчових продуктів”, “Про захист прав споживачів”, “Про особисте</p>

	селянське господарство”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров’я та благополуччя тварин”, “Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції”, “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”, а також інших законів та нормативно-правових актів, виданих відповідно до них.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Завданням законодавства України про розвиток бджільництва та захист бджіл є: регулювання суспільних відносин та розвиток галузі бджільництва, охорони, використання і відтворення об'єктів бджільництва; збереження та поліпшення середовища існування бджолиних сімей, зокрема, у дикому стані; забезпечення умов збереження генофонду бджіл згідно з їх природним поширенням в Україні та породному районуванню; захист та просування інтересів національного виробника на зовнішньому та внутрішньому ринку; збереження бортництва як елементу нематеріальної культурної спадщини України.
Стаття 3. Об'єкти бджільництва Об'єктами бджільництва є робочі бджоли, бджолині матки, трутні, бджолині сім'ї, яких розводять на племінних і товарних пасіках.	Стаття 3. Об'єкти бджільництва Об'єктами бджільництва є: робочі бджоли, бджолині матки, трутні, бджолині сім'ї (бджоли медоносні), які поширені у дикій природі, та яких розмножують та/або утримують у суб'єктах бджільництва;

	<p>племінні (генетичні) ресурси, які зберігаються, поліпшуються та відтворюються на племінних пасіках, племінних заводах, бджолорозплідниках та генофондних господарствах;</p> <p>медоносні (медодайні) та пилконосні (пилкодайні) угіддя, у тому числі, які були спеціально створені суб'єктами бджільництва;</p> <p>продукти бджільництва;</p> <p>реманент пасічний.</p>
<p>Стаття 4. Суб'єкти бджільництва</p> <p>Суб'єктами бджільництва незалежно від форм власності є:</p>	<p>Стаття 4. Суб'єкти бджільництва</p> <p>Суб'єктами бджільництва незалежно від організаційно-правової форми та форми власності є:</p>
племінні та товарні пасіки, племінні бджолорозплідники;	ВИКЛЮЧИТИ
НОРМА ВІДСУТНЯ	суб'єкти племінної справи у бджільництві (племінні пасіки, племінні бджолорозплідники, племінні заводи та генофондні господарства);
НОРМА ВІДСУТНЯ	суб'єкти господарювання, що займаються відтворенням та поширенням аборигенних порід (популяцій) бджіл, в тому числі на території заказників;
НОРМА ВІДСУТНЯ	суб'єкти господарювання, що займаються отриманням та реалізацією бджолиних маток, бджолиних пакетів та бджолиних сімей;
НОРМА ВІДСУТНЯ	суб'єкти господарювання та фізичні особи, що займаються виробництвом продуктів бджільництва;
підприємства, установи та організації із заготівлі, переробки, реалізації продуктів бджільництва та препаратів із них;	суб'єкти господарювання та фізичні особи, що займаються заготівлею, переробкою, пакуванням, реалізацією продуктів бджільництва;

підприємства з виготовлення обладнання та пасічного інвентаря;	суб'єкти господарювання та фізичні особи, що займаються виготовленням і реалізацією реманенту пасічного;
НОРМА ВІДСУТНЯ	суб'єкти господарювання, що здійснюють виробництво та реалізацію медоносних (медодайних) та пилюконосних (пилюкодайних) рослин, в тому числі їх насіння;
лабораторії сертифікації продуктів бджільництва;	акредитовані лабораторії, незалежно від форми власності, що здійснюють перевірку безпечності та якості продуктів бджільництва, контроль за станом здоров'я бджіл, а також виявлення, встановлення та фіксації причин загибелі бджіл;
наукові установи, заклади освіти, дослідні господарства, які займаються бджільництвом.	наукові установи та дослідні підприємства, які забезпечують науковий супровід виробництва продуктів бджільництва та/або займаються інноваційною та експериментальною діяльністю у галузі бджільництва;
НОРМА ВІДСУТНЯ	заклади професійної, передвищої фахової та вищої освіти, які займаються підготовкою і перепідготовкою фахівців у галузі бджільництва;
До суб'єктів бджільництва також належать спілки, асоціації та інші об'єднання, діяльність яких пов'язана з питаннями бджільництва.	громадські організації, спілки, асоціації, кооперативи та інші об'єднання, статутна діяльність яких пов'язана з галуззю бджільництва;
НОРМА ВІДСУТНЯ	суб'єкти господарювання, що займаються апітуризмом та апітерапією.
Суб'єкти бджільництва, зайняті виробництвом і переробкою продуктів бджільництва, є виробниками сільськогосподарської продукції.	Суб'єкти бджільництва, зайняті виробництвом і переробкою продуктів бджільництва, є виробниками сільськогосподарської продукції.
Стаття 5. Громадські організації пасічників	Стаття 5. Добровільні об'єднання пасічників (бджолярів)

З метою задоволення спільних інтересів у питаннях розвитку бджільництва громадяни можуть добровільно об'єднуватися у громадські організації пасічників.	З метою реалізації спільних інтересів у питаннях розвитку галузі бджільництва та захисту бджіл, пасічники (бджолярів) можуть добровільно об'єднуватися у громадські організації, спілки та інші об'єднання, діяльність яких пов'язана з питаннями бджільництва.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Відповідно до даного Закону та Закону України “Про громадські об'єднання” добровільним громадським об'єднанням пасічників (бджолярів) можуть надаватися владні повноваження, що визначені центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Утворення і діяльність об'єднання пасічників (бджолярів), мета (цілі) або дії яких спрямовані на діяльність, яка суперечить нормам цього Закону та спрямована на завдання шкоди галузі бджільництва, зміні та/або знищенню генофонду аборигенних бджіл, поширених в Україні, веденню неналежної пасічницької практики, що може завдати збитків іміджу України, забороняються (не допускаються).
<p style="text-align: center;">Розділ II</p> <p style="text-align: center;">ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА</p>	<p style="text-align: center;">Розділ II</p> <p style="text-align: center;">ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА</p>
<p>Стаття 6. Державне управління в галузі бджільництва</p> <p>Державне управління в галузі бджільництва здійснюють Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, центральний орган виконавчої влади, що реалізує</p>	<p>Стаття 6. Державне управління в галузі бджільництва</p> <p>Державне управління в галузі бджільництва здійснюють Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва, центральний орган виконавчої</p>

державну аграрну політику, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації.	влади, що реалізує державну політику в галузі бджільництва , Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації.
Стаття 7. Державне регулювання в галузі бджільництва НОРМА ВІДСУТНЯ	Стаття 7. Державне регулювання в галузі бджільництва Державне регулювання в галузі бджільництва здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузі бджільництва.
Державне регулювання в галузі бджільництва здійснюється шляхом:	Державне регулювання в галузі бджільництва здійснюється шляхом:
визначення загальних засад проведення єдиної науково-технічної політики;	визначення загальних засад проведення єдиної науково-технічної політики та сприяння розвитку бджільництва;
встановлення відповідних норм і правил;	встановлення відповідних норм і правил, дотримання яких обов'язкове для всіх суб'єктів бджільництва;
удосконалення державного управління в галузі бджільництва;	удосконалення державного управління в галузі бджільництва;
організації та забезпечення проведення заходів з діагностики, профілактики і боротьби з хворобами та потравами бджіл;	організації та забезпечення проведення заходів з діагностики, профілактики і боротьби з хворобами та отруєнням бджіл;
розроблення та затвердження технологічних вимог до проведення селекційно-племінної роботи в галузі бджільництва, проведення атестації пасік і видачі племінних свідоцтв (сертифікатів);	покращення та координація селекційно-племінної роботи, розробка із залученням відповідних профільних установ та затвердження технологічних вимог до проведення селекційно-племінної роботи в галузі бджільництва;
НОРМА ВІДСУТНЯ	проведення присвоєння відповідних статусів суб'єктам племінної справи у бджільництві та видача свідоцтв про реєстрацію в Державному реєстрі суб'єктів племінної справи у тваринництві;

організації та забезпечення контролю за якістю продуктів бджільництва;	організації та забезпечення контролю за якістю продуктів бджільництва;
контролю за експортом та імпортом продуктів бджільництва;	контроль безпечності та якості продуктів бджільництва при імпорті та експорті;
координації підготовки та перепідготовки спеціалістів із бджільництва;	координації підготовки (перепідготовки) та підвищення кваліфікації фахівців у сфері бджільництва;
координації селекційно-племінної роботи, сприяння розвитку бджільництва;	ВИКЛЮЧИТИ
НОРМА ВІДСУТНЯ	сприяння залученню інвестицій у галузь бджільництва;
здійснення контролю за ефективністю запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики.	сприяння ефективному запиленню ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення;
НОРМА ВІДСУТНЯ	контролю за виробництвом, імпортом, реалізацією та використанням ветеринарних лікарських засобів для бджіл;
НОРМА ВІДСУТНЯ	сприяння зменшенню використання пестицидів та інших отруйних речовин, небезпечних для бджіл;
НОРМА ВІДСУТНЯ	популяризація галузі бджільництва та споживання продуктів бджільництва;
НОРМА ВІДСУТНЯ	сприяння розвитку бортництва, медоваріння та апітуризму;
НОРМА ВІДСУТНЯ	просування та захист національного виробника на зовнішніх ринках;
НОРМА ВІДСУТНЯ	сприяння впровадженню програм захисту природніх ареалів (розселення) медоносних бджіл;
НОРМА ВІДСУТНЯ	впровадженню програм збереження генофонду аборигенних порід (популяцій) бджіл;

НОРМА ВІДСУТНЯ	сприяння розселенню бджіл на територіях природно-заповідного фонду;
НОРМА ВІДСУТНЯ	збереження та захист рослинності, що слугує ресурсом для виробництва особливо цінних сортів меду;
НОРМА ВІДСУТНЯ	розробка і впровадження програм направлених на стимулювання виробництва органічної продукції бджільництва;
НОРМА ВІДСУТНЯ	сприяння безперешкодному розміщенню вуликів-колод на деревах та вільному доступу бортника до них для можливості їх обслуговування на територіях бортних угідь.
Стаття 8. Державна підтримка бджільництва	ВИКЛЮЧИТИ
Державна підтримка зайняття бджільництвом здійснюється шляхом:	
створення умов і сприяння розвитку бджільництва на Україні;	ВИКЛЮЧИТИ
проведення наукових досліджень і вжиття заходів щодо охорони та збереження генотипів бджіл;	ВИКЛЮЧИТИ
відшкодування витрат на ветеринарно-санітарне забезпечення бджільництва;	ВИКЛЮЧИТИ
надання пільг при оподаткуванні відповідно до чинного законодавства;	ВИКЛЮЧИТИ
надання кредитів та залучення інвестицій на пільгових умовах;	ВИКЛЮЧИТИ
надання цільових субсидій та інших видів фінансової підтримки;	ВИКЛЮЧИТИ
підготовки спеціалістів із бджільництва;	ВИКЛЮЧИТИ
вжиття інших заходів економічного стимулювання.	ВИКЛЮЧИТИ

<p>Стаття 9. Селекційно-племінна робота в галузі бджільництва</p> <p>З метою збереження, відтворення та розповсюдження українських степових, карпатських і поліських генотипів бджіл в ареалах їх природного розселення створюються племінні бджолорозплідники та племінні пасіки, які займаються селекцією і репродукцією бджіл та їх реалізацією.</p>	<p>Стаття 8. Селекційно-племінна робота в галузі бджільництва</p> <p>З метою збереження, відтворення та розповсюдження аборигенних українських степових, карпатських і поліських генотипів бджіл в ареалах їх природного розселення створюються суб'єкти племінної справи (племінні заводи, бджолорозплідники, племінні пасіки, генофондні господарства), які за координації науково-дослідних установ та навчальних закладів займаються селекцією і репродукцією бджіл та їх реалізацією.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>Порядок здійснення селекційно-племінної роботи в галузі бджільництва затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.</p>
<p>Племінна база і система селекційно-племінної роботи створюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику, та Українською академією аграрних наук, діяльність яких у цій галузі провадиться відповідно до Закону України “Про племінну справу у тваринництві”.</p>	<p>Племінна база і система селекційно-племінної роботи в галузі бджільництва створюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва, центральним орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики в галузі бджільництва та Національною академією аграрних наук України, діяльність яких у цій галузі провадиться відповідно до Закону України “Про племінну справу у тваринництві”.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>Суб'єкти племінної справи забезпечують підготовку та підвищення кваліфікації персоналу допущеного до племінної роботи.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>Результатами племінної справи в галузі бджільництва є отримані за підсумками проведення бонітування</p>

	племінні бджолині матки, трутні, бджолині сім'ї зі збереженими чи покращеними господарськими ознаками та генотипом.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Суб'єкти племінної справи у бджільництві отримують свідоцтво суб'єкта племінної справи у бджільництві у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Реалізація племінних (генетичних) ресурсів здійснюється виключно зареєстрованими у встановленому порядку суб'єктами племінної справи у тваринництві (бджільництві).
<p>Стаття 10. Гарантії прав та інтересів пасічників</p> <p>Держава гарантує додержання прав і законних інтересів пасічників у галузі бджільництва.</p>	<p>Стаття 9. Основні гарантії прав та інтересів пасічників (бджолярів) і суб'єктів господарювання у галузі бджільництва</p> <p>Держава гарантує додержання прав та законних інтересів пасічників (бджолярів) і суб'єктів господарювання у галузі бджільництва.</p>
Пасічники, здійснюючи господарську діяльність у галузі бджільництва, мають право приймати з власної ініціативи будь-які рішення, що не суперечать законодавству України.	Пасічники (бджолярі) і суб'єкти господарювання у галузі бджільництва, займаючись бджільництвом, мають право приймати із власної ініціативи будь-які рішення, що не суперечать законодавству України.
Пасічники мають право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб.	Пасічники (бджолярі) і суб'єкти господарювання у галузі бджільництва мають право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, інших юридичних чи фізичних осіб.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Пасічники (бджолярі) і суб'єкти господарювання у галузі бджільництва мають право вимагати

	відшкодування заподіяних їм збитків від фізичних та юридичних осіб, діяння яких призвела до отруєння та/або загибелі бджіл, в тому числі знищення вуликів-колод та/або бортей, які розміщені на землях лісового фонду згідно чинного законодавства.
НОРМА ВІДСУТНЯ	<p>Пасічники (бджолярі) і суб'єкти господарювання у галузі бджільництва мають право на вільний доступ до інформації щодо:</p> <p>державного реєстру суб'єктів племінної справи у бджільництві;</p> <p>державної реєстрації засобів захисту рослин та ветеринарних лікарських засобів для бджіл;</p> <p>обігу та використання засобів захисту рослин;</p> <p>проектів та програм, які розробляються у сфері бджільництва державними органами усіх рівнів, в тому числі, що підтримуються міжнародними донорськими організаціями;</p> <p>розорювання земель, вирубки медоносних дерев (насаджень) та чагарників, що слугують ресурсами для виробництва цінних сортів меду та інших продуктів бджільництва.</p>
Розділ III	Розділ III
ЗАЙНЯТТЯ БДЖІЛЬНИЦТВОМ	ЗАЙНЯТТЯ БДЖІЛЬНИЦТВОМ
<p>Стаття 11. Право на зайняття бджільництвом</p> <p>Право на утримання бджіл і зайняття бджільництвом мають громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які мають необхідні навички або спеціальну підготовку, а також юридичні особи.</p>	<p>Стаття 10. Право на зайняття бджільництвом</p> <p>Право на утримання бджіл і заняття бджільництвом мають громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які мають необхідні навички або спеціальну підготовку, а також</p>

	юридичні особи, незалежно від організаційно-правової форми і форми власності та фізичні особи – підприємці.
Зайняття бджільництвом здійснюється без окремого дозволу органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування.	Зайняття бджільництвом здійснюється без окремого дозволу органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування.
Стаття 12. Формування пасіки Фізична або юридична особа з метою зайняття бджільництвом формує пасіку з бджолиних сімей, яка може мати підсобне приміщення, інвентар і обладнання та розміщується на відповідній земельній ділянці.	Стаття 11. Формування пасіки Фізична або юридична особа з метою зайняття бджільництвом формує пасіку з бджолиними сім'ями , яка може мати спеціалізовані приміщення (пасічний будинок, зимівник тощо), реманент і обладнання та розміщується на відповідній території (земельній ділянці).
НОРМА ВІДСУТНЯ	Бортні угіддя розміщуються на території (земельній ділянці) та/або землях лісового фонду відповідно до вимог чинного законодавства.
Кількість бджолиних сімей, що може утримуватися юридичними та фізичними особами, не обмежується.	Кількість бджолиних сімей, що може утримуватися юридичними, фізичними особами та фізичними особами – підприємцями , не обмежується, в тому числі, площею земельної ділянки, на якій розташовується пасіка.
На пасіках утримуються бджоли лише районованих у тій чи іншій місцевості порід згідно з планом їх породного районування в Україні, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики.	На пасіках, в тому числі суб'єктах племінної справи, дозволяється утримувати та розводити лише районованих бджіл на території України, на підставі наукового обґрунтування, згідно з порядком та планом їх породного районування, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва. Утримання і розведення бджіл повинне здійснюватися відповідно до

	гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог чинного законодавства.
НОРМА ВІДСУТНЯ	<p>Фізичні та юридичні особи, що займаються бджільництвом повинні сприяти збереженню бджіл, вчасно здійснювати профілактичні обробки проти заразних захворювань, дбати про забезпечення бджіл кормами та придатними умовами для їх утримання, а саме:</p> <p>умови утримання бджіл повинні відповідати їх біологічним та індивідуальним особливостям, задовольняти їх природні потреби в кормах, воді, природній активності та інші потреби;</p> <p>кількість бджолиних сімей, що утримуються, обмежується можливістю забезпечення їм умов утримання відповідно до їх потреб, гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог;</p> <p>житло бджіл (вулик, борт, павільйон, ящик-пакет тощо) повинно бути оснащене таким чином, щоб забезпечити необхідні простір, режим температури та освітлення, вентиляцію та можливість контакту з природним середовищем.</p>
НОРМА ВІДСУТНЯ	Фізичні та юридичні особи, що займаються бджільництвом під час здійснення ними визначеної цим Законом діяльності зобов'язані:

	<p>дотримуватись санітарно-гігієнічних вимог виробництва продукції бджільництва; дотримуватись вимог законодавства щодо безпечності та якості харчових продуктів під час переробки продуктів бджільництва; виконувати вимоги нормативно-правових актів з питань захисту прав споживачів; не перешкоджати компетентним органам державної влади при здійсненні ними заходів ветеринарно-санітарного контролю; вживати заходів щодо належної ідентифікації пасіки та її власника, в тому числі під час кочівлі (перевезені).</p>
<p>Стаття 13. Видача ветеринарно-санітарних паспортів, племінних свідоцтв (сертифікатів) і реєстрація пасік</p> <p>З метою обліку пасік та здійснення лікувально-профілактичних заходів на кожну пасіку видається ветеринарно-санітарний паспорт. Форма паспорта і порядок його видачі встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики.</p>	<p>Стаття 12. Реєстрація паспорту пасіки, племінного свідоцтва (сертифікат) і реєстрація пасіки</p> <p>З метою обліку пасік та здійснення лікувально-профілактичних заходів кожна пасіка повинна мати зареєстрований паспорт пасіки. Форма паспорту пасіки, порядок його видачі та реєстрації встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.</p>
НОРМА ВІДСУТНЯ	Результати обстеження пасіки фіксуються у акті.
Племінні бджолорозплідники і племінні пасіки проходять атестацію та одержують племінні свідоцтва (сертифікати) відповідно до Закону України “Про племінну справу у тваринництві”.	Суб’єктам племінної справи у бджільництві присвоюється відповідний статус та видається свідоцтво про реєстрацію стада відповідно до Закону України “Про племінну справу у тваринництві”.
Пасіка підлягає реєстрації за місцем проживання фізичної особи або за місцезнаходженням юридичної особи, яка займається бджільництвом, у місцевих державних	Пасіка підлягає реєстрації за місцем фактичного знаходження пасіки в органах місцевого самоврядування, у порядку встановленому центральним

адміністраціях або сільських, селищних, міських радах у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики.	органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва. Також, пасіка може реєструватися в органах місцевого самоврядування за місцем проживання фізичної особи, або за місцезнаходженням суб'єкта господарювання.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Реєстрація пасік, що ведуться за методом бортництва, здійснюється відповідно до порядку, визначеного для реєстрації пасік. Бортник, що утримує борті та/або вулики-колоди, забезпечує доступ представників органів влади до їх місць розміщення та можливість обліку бджолиних сімей. Не підлягають обліку бджолині сім'ї, розміщені таким чином, що унеможлиблює вільний доступ до них.
<p>Стаття 14. Порядок надання земельних ділянок для зайняття бджільництвом</p> <p>Земельні ділянки надаються пасічникам для зайняття бджільництвом у порядку, встановленому Земельним кодексом України та Законом України “Про оренду землі”.</p>	<p>Стаття 13. Порядок надання земельних ділянок для зайняття бджільництвом</p> <p>Земельні ділянки надаються пасічникам (бджолярам) і суб'єктам господарювання у галузі бджільництва для зайняття бджільництвом у порядку, встановленому Земельним кодексом України, Лісовим кодексом України та Законом України “Про оренду землі”.</p>
НОРМА ВІДСУТНЯ	Пасічникам (бджолярам) і суб'єктам господарювання у галузі бджільництва надається першочергове право на отримання земельних ділянок з державного земельного резерву і земель запасу органів місцевого самоврядування для розміщення пасік та обслуговуючої інфраструктури (зимівники, будинки пасічника, сховища стільників, апібудинки, місця стоянки кочових пасік, приміщення для відкачування меду та зберігання продуктів бджільництва).

<p>Стаття 15. Розміщення пасік</p> <p>Фізичні та юридичні особи розміщують пасіки на земельних ділянках, які належать їм на правах власності або користування, відповідно до ветеринарно-санітарних правил.</p>	<p>Стаття 14. Розміщення пасік</p> <p>Фізичні та юридичні особи розміщують пасіки на земельних ділянках, які належать їм на правах власності або користування, відповідно до ветеринарно-санітарних правил чинного законодавства.</p>
<p>Розміщення пасік на земельних ділянках інших власників або користувачів здійснюється за їх згодою.</p>	<p>Розміщення пасік на земельних ділянках інших власників або користувачів здійснюється за їх згодою.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>Бортники та/або юридичні особи, які займаються бортництвом, у випадку розміщення вуликів-колод та/або бортей у лісовому фонді зобов'язані забезпечити належне їх закріплення, обслуговування та встановлення відповідних вказівників (попереджувальних знаків), з метою попередження травмування інших користувачів угідь.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>Припиненню зайняттям бортництвом передусім інформування користувачів та/або власників лісового фонду про такі намірі з відповідним забезпеченням належного (технічного) стану бортей та/або вуликів-колод їх приземлення або ліквідація.</p>
<p>Розміщення пасік на землях лісового фонду здійснюється безоплатно з урахуванням вимог Лісового кодексу України.</p>	<p>Розміщення пасік на землях лісового фонду здійснюється безоплатно з урахуванням вимог Лісового кодексу України.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>Розміщення пасік на землях резервного фонду та землях запасу здійснюється за принципом мовчазної згоди шляхом повідомлення органів місцевої влади про намір тимчасового (під час кочівлі, перевезення) розміщення пасіки.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>Пасіки, розміщені на земельних ділянках, що передані у користування та/або такі, що належать до резервного фонду, мають обов'язково мати інформаційні носії</p>

	(таблиці, щити, QR-коди), що встановлюються власниками пасіки і дають його контактні дані та основну інформацію про пасіку (терміни перебування на цій ділянці, кількість бджолиних сімей).
НОРМА ВІДСУТНЯ	Формування бортних угідь здійснюється відповідно до вимог, визначених цим Законом та іншими нормативно правовими актами. Заснування нових бортних угідь або розміщення вуликів-колод та/або бортей на землях лісового фонду можливе лише за попереднього погодження з власниками або користувачами угідь відповідно до вимог чинного законодавства.
Стаття 16. Перевезення (кочівля) пасік Перевезення (кочівля) пасік до медоносних угідь здійснюється відповідно до ветеринарно-санітарних правил за погодженням з власниками або користувачами земельних ділянок.	Стаття 15. Перевезення (кочівля) пасік Перевезення (кочівля) пасік до медоносних (медодайних) угідь на період медозбору здійснюється за погодженням із власниками або користувачами земельних ділянок.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Перевезення (кочівля) пасік здійснюється відповідно до ветеринарно-санітарних правил з обов'язковим письмовим повідомленням органів місцевого самоврядування не пізніше наступного дня після переміщення пасіки про тимчасове їх місце розташування. У повідомленні зазначається прізвище та ім'я пасічника (бджоляра), його контактні дані та засоби зв'язку, кількість бджолиних сімей, номер ветеринарно-санітарного паспорту пасіки (паспорт пасіки), а за наявності – дозвіл (згода або угода) власника або користувача земельної ділянки, на якій розміщено кочову пасіку.

НОРМА ВІДСУТНЯ	Працівники Національної Поліції України зобов'язані сприяти безперешкодному перевезенню бджіл. Затримка транспортних засобів, що здійснюють перевезення (кочівлю) пасік, заборонена. У разі необхідності, зупинка повинна проводитися без загрози загибелі бджолиних сімей, але не більше ніж на десять хвилин, у тому числі для проведення перевірки документів.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Перевезення (кочівля) пасік може здійснюватися усіма видами транспорту (автомобільним, залізничним, річковим та повітряним), а також за допомогою платформ для перевезення бджіл, павільйонів для бджіл, використання яких дозволено згідно з правилами дорожнього руху.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Бджолині сім'ї можуть перевозитись у вуликах різних конструкцій або ящиках-пакетах для бджіл, які можуть об'єднуватись між собою для зручності пакування та подальшого транспортного перевезення.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Забороняється завезення бджолиних сімей в селекційну зону без дозволу суб'єкта племінної справи цієї зони, крім транзиту.
Стаття 17. Облік бджолиних сімей та їх продуктивності Облік бджолиних сімей та їх продуктивності ведеться за результатами осінніх і весняних перевірок у встановленому порядку.	Стаття 16. Облік бджолиних сімей та їх продуктивності Облік бджолиних сімей та їх продуктивності (продуктивність та медова продуктивність бджолиної сім'ї) ведеться за результатами щорічних оглядів у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.

НОРМА ВІДСУТНЯ	Облік бджолиних сімей, які утримують у бортях та/або вуликах-колодах, здійснюється виключно за умови, що вони розміщені на стаціонарних або пересувних підмостках з належним доступом до гнізд бджолиних сімей. У разі ускладненого доступу або його відсутності, бортник самостійно відбирає та надає зразки бджіл для клінічного огляду чи інших потреб.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Облік роботи з бджолиними сім'ями на пасіці може здійснюватися також пасічником (бджолярем) за допомогою журналу пасіки для власних потреб у зручній для нього формі, в тому числі із використанням електронних засобів (програм, мобільних додатків).
Розділ IV ПРОДУКТИ БДЖІЛЬНИЦТВА ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ	Розділ IV ПРОДУКТИ БДЖІЛЬНИЦТВА ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ
Стаття 18. Порядок заготівлі та реалізації продуктів бджільництва	Стаття 17. Право власності на бджоли, продукти бджільництва та продукцію, яку виготовлено на їх основі, і порядок виробництва та реалізації продуктів бджільництва
Заготівля та реалізація продуктів бджільництва здійснюються фізичними та юридичними особами відповідно до чинного законодавства.	Виробництво та реалізація продуктів бджільництва здійснюються фізичними особами та суб'єктами господарювання відповідно до чинного законодавства.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Бджоли та продукти бджільництва, а також продукція, яка виготовлена на їх основі, є об'єктами цивільних прав. Власник пасіки є власником бджіл, продуктів бджільництва та продукції, яку виготовлено на їх основі, отриманих в результаті своєї діяльності.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Порядок виробництва та реалізації органічної продукції бджільництва регламентується даним Законом, Законом України "Про основні принципи та

	<p>вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції” іншими нормативно-правовими актами. Суб'єкти бджільництва, які мають намір виробляти органічну продукцію бджільництва, повинні відповідати вимогам, які встановлені для даного виду діяльності.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>Пасічник (бджоляр) та суб'єкт господарювання у галузі бджільництва має право на реалізацію продуктів бджільництва, що вироблені на власній пасіці, за наявності документів, що підтверджують безпечність та якість цих продуктів.</p>
<p>Стаття 19. Ветеринарно-санітарна експертиза в галузі бджільництва</p> <p>Вироблені або заготовлені продукти бджільництва з метою їх реалізації підлягають ветеринарно-санітарній експертизі, що здійснюється в порядку, встановленому законодавством.</p>	<p>Стаття 18. Вимоги до безпечності продуктів бджільництва</p> <p>Продукти бджільництва мають відповідати вимогам, що встановлені законом “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”, законом “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин”, а також інших законів та нормативно-правових актів, виданих відповідно до них. З метою попередження забруднення продуктів бджільництва, пасічники (бджолярі) та суб'єкти господарювання у бджільництві під час обробки бджолиних сімей ветеринарними лікарськими засобами, під час дезінфекції, дератизації виробничих приміщень, вуликів та іншого реманенту, повинні надавати перевагу екологічно безпечним та біологічним засобам.</p>

<p>Стаття 20. Виробництво та реалізація вощини</p> <p>Виробництво вощини з метою її реалізації здійснюється фізичними та юридичними особами в установленому порядку.</p>	<p>Стаття 19. Переробка воску, виробництво та реалізація вощини</p> <p>Переробка воску та воскової сировини з метою її подальшої реалізації здійснюється фізичними особами або суб'єктами господарювання. Виробництво вощини із воску з метою її подальшої реалізації здійснюється суб'єктами господарювання відповідно до чинного законодавства та з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>Заготівля воску (воскосировини) та реалізація воску, вощини із воску здійснюється у спеціалізованих прийомних пунктах (стаціонарних та/або мобільних), які належать суб'єктам господарювання, з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог та відповідно чинного законодавства.</p>
<p>Стаття 21. Лікування та профілактика захворювань за допомогою продуктів бджільництва (апітерапія)</p> <p>З метою профілактики та лікування захворювань людей і тварин застосовуються лікарські засоби (лікарські препарати, ліки, медикаменти), виготовлені з продуктів бджільництва.</p>	<p>Стаття 20. Оздоровлення, профілактика та лікування захворювань за допомогою продуктів бджільництва та живих бджіл (апітерапія)</p> <p>З метою оздоровлення, профілактики та лікування захворювань людей і тварин застосовуються продукти бджільництва та продукти їх переробки, їх стандартизовані субстанції, лікарські засоби або харчові добавки виготовлені з продуктів бджільництва, бджоловжалення та використання живих бджіл.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>Бджолині сім'ї, розміщені у спеціальних спорудах чи будиночках (апібудинок), можуть використовуватись з метою оздоровлення людини та для апітуризму.</p>

Доклінічне вивчення таких лікарських засобів, їх клінічне випробування та застосування здійснюються відповідно до законодавства України.	Доклінічне вивчення лікарських засобів виготовлених з продуктів бджільництва, та/або їх стандартизовані субстанції , їх клінічне випробування, реєстрація, поширення та застосування здійснюються відповідно до чинного законодавства України.
Стаття 22. Використання бджіл Бджоли використовуються для запилення ентомофільних дикорослих рослин, запилення і підвищення врожайності ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення та виробництва продуктів бджільництва.	Стаття 21. Використання бджіл та продуктів бджільництва Бджоли використовуються для запилення ентомофільних дикорослих рослин, запилення і підвищення врожайності ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення, виробництва продуктів бджільництва, апітерапії та апітоксинотерапії.
Фізичні та юридичні особи, які вирощують ентомофільні рослини сільськогосподарського призначення, для підвищення урожайності цих рослин можуть використовувати пасіки на договірних засадах.	Фізичні, юридичні особи, які вирощують ентомофільні рослини сільськогосподарського призначення, для підвищення урожайності цих рослин можуть використовувати власні пасіки чи користуватися послугами із керованого бджолозапилення власників інших пасік на договірних засадах.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Бджолозапилення ентомофільних сільськогосподарських рослин є агротехнічним прийомом їх вирощування.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Бджолозапилення здійснюється відповідно до науково-обґрунтованих рекомендацій та норм розміщення бджолиних сімей на одиницю площі рослин, що запилюються.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Продукти бджільництва використовуються для оздоровлення, профілактики та лікування захворювань людей та тварин.

НОРМА ВІДСУТНЯ	Утримання, розведення та використання бджіл сприяє розвитку сільських територій, охороні та збереженню біорізноманіття України.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Суб'єкти бджільництва поширюють інформацію про свою діяльність, рекламують продукцію бджільництва, селекційні та інші досягнення власної діяльності з дотримання вимог, встановлених Законом України “Про рекламу”. Забороняється пропагування, реклама та надання недостовірної інформації про продукцію, введення споживача в оману, пропагування заняттям діяльністю, що заборонена даним Законом та іншими нормативно-правовим актами.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Суб'єкти господарювання, за наявності відповідного дозволу та обладнання, мають право займатися медоварінням з метою переробки меду та отримання спирту медового (дистиляту сільськогосподарського походження) та медових спиртних напоїв, медових напоїв, а також на виробництво інших харчових продуктів та їх реалізацію відповідно до Закону України “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів” та іншого чинного законодавства.
<p>Стаття 23. Ввезення в Україну та вивезення за її межі бджіл і продуктів бджільництва</p> <p>Ввезення в Україну та вивезення за її межі бджіл і продуктів бджільництва здійснюються за правилами, що встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики.</p>	<p>Стаття 22. Ввезення в Україну та вивезення за її межі бджіл і продуктів бджільництва</p> <p>Ввезення в Україну та вивезення за її межі бджіл і продуктів бджільництва здійснюються у порядку, що встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.</p>

НОРМА ВІДСУТНЯ	Ввезення в Україну та вивезення за її межі бджіл і продуктів бджільництва мають право здійснювати фізичні особи та суб'єкти господарювання відповідно до законодавства, що регламентує дане питання. При ввезенні меду обов'язковим є контроль щодо фальсифікації на вміст цукрових сиропів та інвертованих сиропів з цукру, цукрового буряку, цукрової тростини, сиропів з кукурудзи, цикорію, рису, пшениці, у порядку, що встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва. При вивезенні бджіл і продуктів бджільництва обов'язковим є дотримання вимог країни імпортера та порядку, що встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.
Нерайоновані породи бджіл ввозяться в Україну лише в наукових цілях з дозволу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, за погодженням з Українською академією аграрних наук.	Нерайоновані породи бджіл, бджолині матки, трутні, сперма трутнів ввозяться в Україну лише в наукових цілях науковими установами, зареєстрованими, як суб'єкти племінної справи у тваринництві за погодженням з Національною академією аграрних наук України.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Наукові установи, які здійснюють ввезення в Україну нерайонованих порід бджіл, бджолиних маток, трутнів, сперми трутнів здійснюють облік та контроль в межах наукових досліджень та по їх завершенню, а також вживають вичерпних заходів з унеможливлення безконтрольного розповсюдження чужорідних порід бджіл на території України.

<p style="text-align: center;">Розділ V ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ У ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА</p>	<p style="text-align: center;">Розділ V ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА, НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ У ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА</p>
<p>Стаття 24. Професійна діяльність у галузі бджільництва</p> <p>Професійною діяльністю в галузі бджільництва можуть займатися громадяни, які мають освіту відповідного рівня та професійного спрямування.</p>	<p>Стаття 23. Професійна освіта у галузі бджільництва</p> <p>Професійною діяльністю в галузі бджільництва можуть займатися громадяни, які мають освіту відповідного рівня та професійного спрямування.</p>
<p>Підготовка спеціалістів із бджільництва здійснюється у професійно-технічних і вищих сільськогосподарських закладах освіти.</p>	<p>Підготовка фахівців із бджільництва здійснюється у професійно-технічних навчальних закладах та закладах вищої освіти.</p>
<p>Післядипломне навчання спеціалістів із бджільництва проводиться на факультетах, курсах підвищення кваліфікації у вищих закладах освіти та на спеціалізованих курсах.</p>	<p>Післядипломне навчання фахівців із бджільництва проводиться на курсах підвищення кваліфікації або курсах за окремими спеціалізованими напрямками бджільництва у закладах професійно-технічної та вищої освіти.</p>
<p>Підвищенням кваліфікації пасічників можуть також займатися громадські організації відповідно до їх статутів.</p>	<p>Підвищення кваліфікації пасічників (бджолярів) можуть також здійснювати добровільні об'єднання пасічників (бджолярів) відповідно до їх статутів із обов'язковим залученням працівників закладів освіти (професійно-технічної та вищої) або отриманням позитивних рецензій від цих закладів на підготовлені навчальні програми підвищення кваліфікації. Відповідно до затверджених навчальних програм можуть бути залучені іноземні експерти, науковці, освітяни, виробничники.</p>
<p>Підготовка та перепідготовка, підвищення кваліфікації спеціалістів із бджільництва підприємств, установ та організацій з приватною формою власності, у тому числі</p>	<p>Підготовка/перепідготовка та підвищення кваліфікації фахівців із бджільництва підприємств, установ та організацій з приватною формою власності може</p>

<p>фермерських господарств, здійснюються за рахунок власних коштів, а спеціалістів органів виконавчої влади у галузі бджільництва – за рахунок коштів Державного бюджету України.</p>	<p>здійснюватися за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів фізичних чи юридичних осіб та/або коштів міжнародних програм (грантів), а спеціалістів органів виконавчої влади у галузі бджільництва – за рахунок коштів Державного бюджету України та/або коштів міжнародних програм (грантів).</p>
<p>Спеціалісти органів виконавчої влади у галузі бджільництва підлягають атестації у встановленому законодавством порядку. За результатами атестації визначаються відповідність працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, категорія, а також встановлюється посадовий оклад згідно із законодавством України.</p>	<p>Спеціалісти органів виконавчої влади у галузі бджільництва підлягають обов’язковій підготовці та підвищенню кваліфікації у сфері бджільництва у встановленому законодавством порядку.</p>
<p>Стаття 25. Наукове забезпечення в галузі бджільництва</p> <p>Наукове забезпечення в галузі бджільництва здійснюється Українською академією аграрних наук через мережу її науково-дослідних установ відповідно до Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність”.</p>	<p>Стаття 24. Наукове забезпечення в галузі бджільництва</p> <p>Наукове забезпечення в галузі бджільництва здійснюється безпосередньо Національною академією аграрних наук України або через визначений науковий центр та мережу її науково-дослідних установ, а також науковцями закладів вищої освіти відповідно до Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність”.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>Наукове забезпечення в галузі бджільництва може здійснюватися через спільну співпрацю українських та міжнародних наукових установ. Наукові дослідження в галузі бджільництва можуть проводитися спільно науковими установами та суб’єктами господарювання із використанням їх виробничих потужностей. Напрямки наукової роботи науково-дослідних установ, зокрема ті що мають державне фінансування, повинні бути обґрунтованими потребами вирішення нагальних проблем галузі бджільництва.</p>

	<p>Результати наукової роботи висвітлюються у засобах масової інформації, фахових наукових та практичних періодичних виданнях для поширення знань та просвітництва у галузі бджільництва.</p>
Стаття 26. Фінансування заходів у галузі бджільництва	<p>Стаття 25. Фінансування заходів у галузі бджільництва, державна підтримка пасічників (бджолярів) та суб'єктів господарювання у галузі бджільництва</p>
НОРМА ВІДСУТНЯ	<p>Державна підтримка зайняття бджільництвом здійснюється шляхом:</p> <p>створення належних умов та сприяння розвитку бджільництва в Україні;</p> <p>проведення наукових досліджень і вжиття заходів щодо охорони бджіл та збереження їх генофонду;</p> <p>затвердження та реалізації державних програм популяризації галузі бджільництва та продуктів бджільництва;</p> <p>затвердження та реалізації державних програм збереження та збільшення різноманіття та кількості медоносних (медодайних) рослин, як кормових ресурсів бджільництва;</p> <p>розробки та фінансування інноваційних методів виробництва та переробки продуктів бджільництва, методів дослідження безпеки та якості продуктів бджільництва, препаратів для профілактики, лікування та розведення бджіл;</p>

	<p>відшкодування витрат на ветеринарно-санітарне забезпечення галузі бджільництва;</p> <p>надання пільг при оподаткуванні відповідно до чинного законодавства;</p> <p>надання кредитів та залучення інвестицій на пільгових умовах;</p> <p>надання цільових дотацій та субсидій, а також інших видів фінансової підтримки;</p> <p>підготовка робітничих кадрів та фахівців із бджільництва, усіх освітніх рівнів та наукових ступенів;</p> <p>вжиття інших заходів економічного стимулювання розвитку галузі бджільництва.</p>
Фінансування заходів у галузі бджільництва здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших не заборонених законами України джерел.	Фінансування заходів у галузі бджільництва здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших не заборонених законами України джерел.
Фінансування загальнодержавних і регіональних цільових програм у галузі бджільництва здійснюється відповідно в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України та місцевих бюджетах на проведення селекційно-плеємної роботи у тваринництві.	Фінансування загальнодержавних і регіональних цільових програм у галузі бджільництва здійснюється відповідно в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України та місцевих бюджетах.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Фінансування заходів у галузі бджільництва також може здійснюватися за рахунок іноземних інвестицій, грантів та міжнародної технічної допомоги.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Державна підтримка розвитку бджільництва та захисту бджіл забезпечується у вигляді прямих дотацій, що надаються власникам пасік (фізичним особам та/або суб'єктам господарювання), які мають ветеринарно-санітарний паспорт пасіки та зареєстровані в установленому законодавством порядку операторами

	ринку харчових продуктів в межах щорічних видатків на фінансування галузі бджільництва.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Державна підтримка розвитку бджільництва та захисту бджіл проводиться у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, для відшкодування власнику пасіки витрат, пов'язаних із закупівлею зареєстрованих ветеринарних лікарських засобів, реманенту чи технологічного обладнання, ліній відкачування меду, фасування продуктів бджільництва, або з виготовлення вуликів, рамок та вощини, племінного матеріалу, насіння чи саджанців медоносних (медодайних) рослин, а також проведення ветеринарно-санітарних досліджень і сертифікації продуктів бджільництва.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Перелік та розмір дотацій визначаються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України та/або Національною цільовою програмою розвитку бджільництва та захисту бджіл.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Кабінет Міністрів України розробляє та кожні п'ять років Національну цільову програму розвитку бджільництва та захисту бджіл і передбачає щорічне фінансування її видатків.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Реєстр отримувачів бюджетної дотації у галузі бджільництва ведеться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва, та забезпечується для громадськості доступ до відомостей цього Реєстру на його офіційному веб-сайті.
Розділ VI ОХОРОНА БДЖІЛ	Розділ VI ОХОРОНА ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ БДЖІЛ
Стаття 27. Забезпечення охорони бджіл	Стаття 26. Забезпечення охорони та збереження бджіл

Охорона бджіл забезпечується шляхом: вжиття заходів щодо запобігання розоренню та навмисному знищенню бджолиних сімей; надання ветеринарно-санітарної допомоги з метою профілактики та лікування захворювань бджіл; сприяння безперешкодному перевезенню (кочівлі) пасік;	Охорона та збереження бджіл забезпечується шляхом: вжиття заходів щодо запобігання пошкодженню та навмисному знищенню бджолиних сімей; надання ветеринарно-санітарної допомоги з метою профілактики та лікування захворювань бджіл; сприяння безперешкодному перевезенню (кочівлі) пасік до (від) медоносних (медодайних) угідь ;
організації наукових досліджень, спрямованих на охорону бджіл;	організації та/або сприяння науковим дослідженням, спрямованих на охорону та збереження бджіл ;
проведення через засоби масової інформації пропаганди зайняття бджільництвом та необхідності охорони бджіл, реклами продуктів бджільництва;	проведення через засоби масової інформації пропаганди зайняття бджільництвом, розвитком культури споживання та популяризації продуктів бджільництва, а також пропагування охорони та збереження бджіл ;
забезпечення оптимальної кількості бджолиних сімей в ареалах їх розселення;	забезпечення оптимальної кількості бджолиних сімей в ареалах їх існування ;
сприяння діяльності, спрямованій на збереження бджіл;	підтримка діяльності, що спрямована на збереження бджіл та зростання кількості бджолиних сімей в ареалах їх існування ;
НОРМА ВІДСУТНЯ	забезпечення оптимальної кількості бджолиних сімей відповідно до потреб у ефективному запиленні ентомофільних сільськогосподарських культур ;
організації державної підтримки бджільництва.	організації державної підтримки бджільництва у сфері охорони та збереження бджіл, а також просвітництва щодо ролі медоносних бджіл у забезпеченні продовольчої безпеки людства.
Стаття 28. Обов'язки власників і користувачів природних ресурсів щодо охорони бджіл	Стаття 27. Обов'язки власників і користувачів природних ресурсів щодо охорони та збереження бджіл

На власників і користувачів природних ресурсів щодо охорони бджіл покладаються обов'язки, передбачені законом.	На власників і користувачів природних ресурсів щодо охорони та збереження бджіл покладаються обов'язки, передбачені законодавством, в тому числі направлені на збереження та відтворення медоносних (медодайних) угідь, використання безпечних для бджіл засобів захисту рослин та технологій, що сприятимуть охороні та збереженню бджіл.
НОРМА ВІДСУТНЯ	З метою збереження бджіл, у технологічних операціях, направлених на попередження та боротьбу із хворобами та шкідниками рослин повинна надаватись перевага екологічно безпечним та біологічним методам захисту рослин.
<p>Стаття 29. Державний ветеринарний контроль у галузі бджільництва</p> <p>З метою запобігання захворюванню бджіл та додержання ветеринарно-санітарних норм і правил у галузі бджільництва здійснюється державний ветеринарний контроль у порядку, визначеному Законом України “Про ветеринарну медицину”.</p>	<p>Стаття 28. Державний ветеринарний контроль у галузі бджільництва</p> <p>З метою запобігання захворюванню бджіл та додержання ветеринарно-санітарних норм і правил у галузі бджільництва державний ветеринарний контроль здійснюється державними чи уповноваженими приватними ветеринарними лікарями у порядку, визначеному законами України “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров’я та благополуччя тварин” та “Про ветеринарну медицину”.</p>
<p>Стаття 30. Охорона ареалів розселення бджіл</p> <p>Юридичні та фізичні особи, які провадять діяльність, що</p>	<p>Стаття 29. Охорона ареалів (розселення) бджіл</p> <p>Юридичні та фізичні особи, які провадять діяльність, що</p>

впливає або може вплинути на стан бджіл, зобов'язані забезпечити їх охорону.	впливає або може вплинути на стан бджіл та ареал їх розселення , зобов'язані забезпечити їх охорону та збереження .
НОРМА ВІДСУТНЯ	Суб'єкти господарювання зобов'язані дотримуватись заходів щодо збереження бджіл (в тому числі попередження та недопущення отруєнь бджіл засобами захисту рослин) та спільно з пасічниками (бджолярами), суб'єктами господарювання у сфері бджільництва, сприяти розвитку керованого бджолозапилення.
У процесі сільськогосподарської діяльності, лісових користувань, проведення геологорозвідувальних робіт, видобування корисних копалин, визначення місць випасання і прогону сільськогосподарських тварин, розроблення туристських маршрутів та організації місць відпочинку населення, проведення військових навчань і маневрів, навчань з цивільної оборони населення, випробовувань будь-якої техніки повинні передбачатися і здійснюватися заходи щодо збереження ареалів розселення бджіл.	У процесі сільськогосподарської діяльності, лісових користувань, проведення геологорозвідувальних робіт, видобування корисних копалин, визначення місць випасання і прогону сільськогосподарських тварин, розроблення туристичних маршрутів та організації місць відпочинку населення, проведення військових навчань і маневрів, навчань з цивільної оборони населення, випробовувань будь-якої техніки повинні передбачатися і здійснюватися заходи щодо збереження ареалів розселення та охорони бджіл.
Забороняється проводити оранку та будь-яким іншим чином руйнувати медоносні угіддя, застосовувати засоби захисту рослин, стимулятори їх росту, мінеральні добрива, інші препарати та здійснювати будь-які роботи, що можуть призвести до фізичного знищення бджіл під час медозбору.	Забороняється руйнувати медоносні (медодайні) угіддя, застосовувати небезпечні для бджіл засоби захисту рослин, стимулятори їх росту, мінеральні добрива, прилипачі , інші препарати та здійснювати будь-які роботи, що можуть призвести до фізичного знищення бджіл під час вироснування сільськогосподарських рослин у ареалі (розселенні) бджіл та розміщення пасік .
НОРМА ВІДСУТНЯ	Не допускається пошкодження вуликів-когод та бортей і розорення бджолиних сімей, які оселилися в бортях та

	вуликах-колодах, вирізання та пошкодження дерев з вуликами-колодами на них та дерев з бортю.
Юридичні та фізичні особи, які застосовують засоби захисту рослин, зобов'язані дотримуватися діючих нормативно-правових актів, що передбачають охорону бджіл від отруєнь.	Юридичні та фізичні особи, які застосовують засоби захисту рослин, зобов'язані дотримуватися діючих нормативно-правових актів, що передбачають охорону бджіл від отруєнь.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Для забезпечення охорони та збереження бджіл, а також медоносних (медодайних) угідь, забороняється спалення стерні, сухої трави на балках, заплавах річок, ярах, лісосмугах, вздовж доріг, на пасовищах.
Стаття 31. Охорона бджіл у разі застосування в сільському і лісовому господарстві засобів захисту рослин Застосування засобів захисту рослин у сільському та лісовому господарстві дозволяється згідно з їх переліком, затвердженим у встановленому порядку центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, з додержанням вимог цього Закону.	Стаття 30. Охорона бджіл у разі застосування в сільському і лісовому господарстві засобів захисту рослин Застосування засобів захисту рослин у сільському та лісовому господарстві дозволяється виключно тих, які включені до переліку дозволених до використання в Україні з дотриманням вимог даного Закону, Закону України “Про пестициди і агрохімікати”, Закону України “Про захист рослин”, Закону України “Про тваринний світ” та у порядку, встановленим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Юридичні та фізичні особи, які застосовують засоби захисту рослин та інші небезпечні для бджіл препарати (стимулятори, прилипачі, мінеральні добрива), зобов'язані: дотримуватися діючих нормативно-правових актів, що передбачають охорону бджіл від отруєнь;

	<p>використовувати препарати, які пройшли перевірку на токсичність для бджіл та мають підтверджуючі документи;</p> <p>попереджати пасічників (бджолярів) про застосування засобів захисту рослин відповідно до порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.</p>
<p>Стаття 32. Охорона бджіл під час проведення лісогосподарських робіт</p> <p>З метою охорони бджіл під час проведення лісогосподарських робіт забороняється вирубування липи, клена, верби, акації, каштанів та інших медоносів і пилконосів у радіусі трьох кілометрів від місць розташування стаціонарних пасік і населених пунктів - ареалів природного розселення бджіл, крім випадків поліпшення санітарного стану лісів та умов їх відновлення.</p>	<p>Стаття 31. Охорона бджіл під час проведення лісогосподарських робіт</p> <p>З метою охорони бджіл під час проведення лісогосподарських робіт забороняється вирубування медоносних (медодайних) і пилконосних (пилкодайних) дерев, в тому числі знищення бортей та/або дерев, на яких розміщено вулики-колоди, кущів, скошування трав, які формують кормові ресурси бджіл, крім випадків поліпшення санітарного стану лісів та інших випадків, передбачених чинним законодавством за умов їх подальшого відновлення.</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>З метою відновлення лісових медоносних (медодайних) угідь після проведення лісогосподарських робіт суб'єктами господарювання забезпечується висаджування медоносних (медодайних) і пилконосних (пилкодайних) дерев та кущів, у кількості не менше ніж та, що була використана (знищена) в процесі проведення лісогосподарських робіт.</p>
<p>Стаття 33. Охорона бджіл у природних умовах життєдіяльності</p>	<p>Стаття 32. Охорона бджіл у природних умовах життєдіяльності</p>

З метою охорони бджіл у природних умовах життєдіяльності не допускається розорення бджолиних сімей, які оселилися в дуплах дерев, щілинах і штучних спорудах. Якщо бджолині сім'ї заважають життєдіяльності людини, їх, по можливості, переселяють.	З метою охорони бджіл у природних умовах життєдіяльності не допускається пошкодження та розорення бджолиних сімей, які оселилися в дуплах дерев, щілинах і штучних спорудах, бортях та вуликах-колодах. Якщо бджолині сім'ї заважають (перешкоджають) життєдіяльності людини, їх, по можливості, переселяють.
<p>Стаття 34. Ветеринарно-санітарне обслуговування бджільництва</p> <p>Ветеринарно-санітарне обслуговування бджільництва здійснюється спеціалістами ветеринарної медицини або під їх контролем власниками пасік чи пасічниками.</p>	<p>Стаття 33. Ветеринарно-санітарне обслуговування бджільництва</p> <p>Ветеринарно-санітарне обслуговування бджільництва здійснюється фахівцями ветеринарної медицини або під їх контролем власниками пасік чи пасічниками (бджолярами).</p>
НОРМА ВІДСУТНЯ	Здійснення ветеринарно-санітарного обслуговування бджільництва проводиться із використанням виключно зареєстрованих в державному реєстрі ветеринарних препаратів відповідно до рекомендацій виробника.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Розслідування причин отруєння та/або загибелі бджолиних сімей здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Шкода, яку заподіяно власнику пасіки та підтверджено під час розслідування, підлягає відшкодуванню з винних осіб, у встановленому законодавством порядку.
НОРМА ВІДСУТНЯ	У разі виявлення небезпечних захворювань бджіл, масового отруєння та/або масової загибелі бджіл (бджолиних сімей) ветеринарно-санітарне обслуговування, діяльність по встановленню факту

	загибелі бджіл та лабораторне дослідження (експертиза) для таких власників пасік проводиться безоплатно державними органами та установами, відповідно до порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Кожен підтверджений випадок масового отруєння або масової загибелі бджіл (бджолиних сімей) вважається надзвичайною екологічною ситуацією.
Стаття 35. Охорона бджіл на державному кордоні України Охорона бджіл на державному кордоні України здійснюється відповідно до міжнародних договорів та законодавства України.	Стаття 34. Охорона бджіл на державному кордоні України Охорона бджіл на державному кордоні України здійснюється відповідно до міжнародних договорів та законодавства України.
Стаття 36. Охорона генотипів бджіл Робота щодо збереження, репродукції та поліпшення аборигенних (місцевих) бджіл проводиться відповідно до законодавства України.	Стаття 35. Охорона генофонду бджіл Робота щодо збереження, репродукції та поліпшення аборигенних (місцевих) бджіл проводиться відповідно до законодавства України.
Збереження, репродукція та поліпшення аборигенних (місцевих) бджіл в ареалах їх природного розселення здійснюються на основі принципу збереження та поліпшення цих порід, який склався в тих чи інших природно-кліматичних умовах.	Збереження, репродукція та поліпшення аборигенних (місцевих) бджіл в ареалах їх природного розселення здійснюються на основі принципу збереження та поліпшення цих порід, який склався в тих чи інших природно-кліматичних умовах.
З метою охорони генотипів бджіл створюються племінні бджолорозплідники та племінні пасіки, які займаються репродукцією бджіл з наступним їх розселенням у відповідних ареалах.	З метою охорони генофонду бджіл створюються племінні заводи , бджолорозплідники та племінні пасіки, які займаються репродукцією бджіл з наступним їх розселенням у відповідних ареалах.
Навколо племінних бджолорозплідників і племінних пасік устанавлюються зони радіусом 15-20 кілометрів, на	Навколо племінних заводів , бджолорозплідників і племінних пасік устанавлюються зони радіусом не менше

території яких дозволяється розводити бджіл лише місцевої селекції.	20 кілометрів, на території яких на товарних пасіках дозволяється розводити бджіл лише місцевої селекції.
НОРМА ВІДСУТНЯ	На племінних пасіках та бджолорозплідниках можливе розведення нерайонованих порід (популяцій) за умови використання технології інструментального осіменіння маток.
<p>Стаття 37. Інформування про небезпечні, стихійні гідрометеорологічні явища та небезпечні роботи</p> <p>Інформування про небезпечні, стихійні гідрометеорологічні явища та їх прогноз, а також про стан навколишнього природного середовища здійснює гідрометеорологічна служба в порядку, визначеному законодавством.</p>	<p>Стаття 36. Інформування власників пасік про небезпечні, стихійні гідрометеорологічні явища, роботи по захисту рослин, які становлять загрозу бджолам, та інші небезпечні роботи</p> <p>Інформування про небезпечні, стихійні гідрометеорологічні явища та їх прогноз, а також про стан навколишнього природного середовища здійснює гідрометеорологічна служба в порядку, визначеному законодавством.</p>
НОРМА ВІДСУТНЯ	Усі роботи із засобами захисту рослин, а також обробіток ними рослин необхідно здійснювати у період відсутності льоту бджіл виключно до сходу та після заходу сонця, з дотриманням правил, регламентів і нормативів їх застосування.
Фізичні та юридичні особи, які застосовують засоби захисту рослин для обробки медоносних рослин, зобов'язані не пізніше ніж за три доби до початку обробки через засоби масової інформації попередити про це пасічників, пасіки яких знаходяться на відстані до десяти кілометрів від оброблюваних площ. При цьому повідомляється дата обробки, назва препарату, ступінь і строк дії токсичності препарату.	Фізичні та юридичні особи, які застосовують засоби захисту рослин (пестициди та/або агрохімікати), зобов'язані завчасно, але не пізніше ніж за три доби до початку обробки, письмово повідомити органи місцевого самоврядування, на території яких розміщені площі що обробляються, а також шляхом відправлення повідомлення на телефони власників пасік, пасіки яких знаходяться на відстані до десяти кілометрів від зовнішнього периметру території застосування

	<p>препаратів, про кожне заплановане застосування засобів захисту рослин. При цьому повідомляється дата, час та місце обробки, назва рослини, назва та діюча речовина препарату, тривалість його дії та клас небезпечності для бджіл, наявність державної реєстрації. Порядок повідомлення встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.</p>
НОРМА ВІДСУТНЯ	<p>Орган місцевого самоврядування після отримання такої інформації невідкладно повідомляє через мобільний додаток, визначений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва, а в разі його відсутності – іншими доступними засобами зв'язку про кожне заплановане застосування засобів захисту рослин пасічників (бджолярів), які зареєстровані у даному органі, у тому числі і тимчасово (при кочівлі), а також інші органи місцевого самоврядування, території яких межують із земельною ділянкою, що обробляється в радіусі десяти кілометрів.</p>
НОРМА ВІДСУТНЯ	<p>Орган місцевого самоврядування на запит фізичних та юридичних осіб, які застосовують засоби захисту рослин (пестициди чи агрохімікати), зобов'язаний невідкладно надати номери телефонів та інших засобів зв'язку пасічників (бджолярів)/власників пасік, при наявності письмової згоди на поширення персональних даних таких осіб, які зареєстровані у даному органі місцевого самоврядування.</p>

<p align="center">Розділ VII ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА</p>	<p align="center">Розділ VII ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА</p>
<p>Стаття 38. Відповідальність за порушення законодавства в галузі бджільництва</p>	<p>Стаття 37. Відповідальність за порушення законодавства в галузі бджільництва</p>
<p>Порушення законодавства в галузі бджільництва тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно з законами України.</p>	<p>Порушення законодавства в галузі бджільництва тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно з законами України.</p>
<p>Відповідальність за порушення законодавства в галузі бджільництва несуть особи, винні у:</p>	<p>Відповідальність за порушення законодавства в галузі бджільництва несуть фізичні особи та суб'єкти господарювання, винні у:</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>знищенні медоносних (медодайних) та/або бортних угідь;</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>недотримання вимог щодо охорони та збереження бджіл;</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>пошкодженні чи знищенні дерев з вуликами-колодами, бортей та інших природних місць існування чи оселення бджолиних сімей;</p>
<p>НОРМА ВІДСУТНЯ</p>	<p>масовому отруєнні або загибелі бджіл (бджолиних сімей), в тому числі загибелі бджіл (бджолиних сімей) від пестицидів та/або агрохімікатів;</p>
<p>неповідомленні (приховуванні) або наданні неправдивої інформації про виникнення загрози бджолам при застосуванні засобів захисту рослин;</p>	<p>неповідомленні (приховуванні), наданні неправдивої, неповної, невчасно поданої інформації про виникнення будь-якої загрози бджолам, в тому числі під час застосування пестицидів та агрохімікатів;</p>
<p>порушенні технології вирощування рослин сільськогосподарського та іншого призначення, що призвело до погіршення умов у ареалах розселення бджіл;</p>	<p>порушенні технології вирощування рослин сільськогосподарського та іншого призначення, що</p>

	призвело до погіршення умов існування у ареалах природного розселення бджіл;
реалізації продуктів бджільництва та їх сумішей, що не пройшли ветеринарно-санітарної експертизи;	реалізації продуктів бджільництва та їх сумішей, що не пройшли ветеринарно-санітарної експертизи та/або становлять загрозу життю та здоров'ю людей;
ухиленні від обов'язкової ветеринарно-санітарної експертизи продуктів бджільництва та їх сумішей;	ухиленні від дотримання норм цього Закону та іншого законодавства у сфері бджільництва;
порушенні правил ввезення на територію України та вивезення за її межі бджіл та продуктів бджільництва;	порушенні правил ввезення на територію України та вивезення за її межі бджолиних сімей, їх окремих особин та продуктів бджільництва;
НОРМА ВІДСУТНЯ	порушення порядку та реалізація нерайонованих бджіл на території України;
НОРМА ВІДСУТНЯ	недотримання науковими установами, які здійснюють ввезення в Україну нерайонованих порід (популяцій) бджіл, бджолиних маток, трутнів, сперми трутнів, заходів з унеможливлення безконтрольного розповсюдження чужорідних порід бджіл на території України;
реалізації на території України не зареєстрованих в Україні засобів захисту бджіл.	реалізації та використанні на території України не зареєстрованих в Україні ветеринарних лікарських засобів та засобів захисту рослин.
НОРМА ВІДСУТНЯ	Відповідальність за порушення законодавства щодо захисту бджіл також несуть посадові особи державних органів та установ, на які покладена відповідальність за моніторинг використання засобів захисту рослин та ветеринарних лікарських засобів.
Законами України може бути встановлено відповідальність також за інші види порушень у галузі бджільництва.	Законами України може бути встановлено відповідальність також за інші види порушень у галузі бджільництва.
Стаття 39. Відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про бджільництво	Стаття 38. Відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про бджільництво

Шкода, заподіяна внаслідок порушення законодавства про бджільництво, відшкодовується в порядку та розмірах, встановлених законодавством України.	Шкода, заподіяна внаслідок порушення законодавства про бджільництво, відшкодовується в порядку та розмірах, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в галузі бджільництва.
Стаття 40. Розгляд спорів у галузі бджільництва Спори, що виникають у галузі бджільництва, вирішуються судом у встановленому законодавством порядку.	Стаття 39. Розгляд спорів у галузі бджільництва Спори, що виникають у галузі бджільництва, вирішуються судом у встановленому законодавством порядку.
Розділ VIII МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА	Розділ VIII МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА
Стаття 41. Міжнародне співробітництво в галузі бджільництва Україна бере участь у міжнародному співробітництві в галузі бджільництва на основі багатосторонніх і двосторонніх угод.	Стаття 40. Міжнародне співробітництво в галузі бджільництва Україна бере участь у міжнародному співробітництві в галузі бджільництва на основі багатосторонніх і двосторонніх угод.
Участь України у міжнародному співробітництві в галузі бджільництва здійснюється в порядку, встановленому законодавством України, шляхом:	Участь України, юридичних чи фізичних осіб у міжнародному співробітництві в галузі бджільництва здійснюється в порядку, встановленому законодавством України, шляхом:
проведення спільних наукових досліджень;	проведення спільних наукових досліджень;
розроблення та реалізації міжнародних програм;	розроблення та реалізації міжнародних програм та проектів;
здійснення взаємного обміну інформацією та вивчення міжнародного досвіду;	здійснення взаємного обміну інформацією та вивчення міжнародного досвіду;
участі у міжнародних конгресах, конференціях, симпозіумах, виставках, ярмарках та в їх проведенні;	участі у міжнародних конгресах, конференціях, симпозіумах, виставках, ярмарках та в їх проведенні;

набуття членства в міжнародних організаціях пасічників;	набуття членства в міжнародних організаціях, що працюють або пов'язані з галуззю бджільництва;
підтримання міжнародних професійних і виробничих контактів.	підтримання міжнародних професійних і виробничих контактів.
Стаття 42. Міжнародні договори	Стаття 41. Міжнародні договори
Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.	Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.
Розділ IX ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	Розділ IX ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ
1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.	1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
НОРМА ВІДСУТНЯ	2. З дати введення в дію цього Закону визнати такими, що втратив чинність Закон України “Про бджільництво” (Відомості Верховної Ради України, 2000, № 21, ст. 157 із наступними змінами).
2. До приведення інших законів у відповідність із цим Законом вони діють у частині, що не суперечить цьому Закону.	3. До приведення інших законів у відповідність із цим Законом вони діють у частині, що не суперечить цьому Закону.
3. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:	4. Кабінету Міністрів України протягом восьми місяців з дня набрання чинності цим Законом:
подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;	подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;
привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;	привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
НОРМА ВІДСУТНЯ	забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади

	своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;
забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.	забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.
4. Внести зміни до таких законів України:	ВИКЛЮЧИТИ
1) частину другу статті 89 Лісового кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 17, ст. 99) після слів "спеціальне використання лісових ресурсів" доповнити словами "крім розміщення пасік";	ВИКЛЮЧИТИ

Народні депутати України

НІКІТІНА М.В.
(посв.№288)
та ін.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: НІКІТІНА МАРИНА ВІКТОРІВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000D2CE3B00903F0902
Дійсний до: 12.02.2022 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 288д9/1-2021/102922 від 23.03.2021

448778